

STEDGIÐ

FRÁFLYTINGINI

Fráflytingin úr Føroyum hevur verið støðug yvir fleiri ár, og hevur síðani 2004 ligið um 1600 fólk. Í roynd og veru er fráflytingin ikki stóri trupuleikin, men vantandi tilflytingin.

Ísrael hevur sett nógvan pening í framtaksgrunnar, ið hava verið við til at sett eina ørgrynna av uppfinningum og avleiddum arbeiðsplássum í gongd.

Sambært **Jóannes Jacobsen**, er lykilin til fólkvøkstur hægri útbúgving, eisini til teirra, ið missa arbeiði í verandi vinnum.

Soleiðis skapa vit

VØKSTUR Fleiri størv, ein øðrvísi vinnupolitikkur og eitt sterkt miðstaðarøkið eru nøkur boð uppá, hvat skal til, fyri at føroyska samfelagið ikki skal avtoftast. Tveir búskaparfrøðingar geva her síni boð uppá, hvat kann gerast búskaparpolitiskt

Janus á Ryggi

Tey flestu eru samd um, at stór tøk skulu takast fyri at venda skeivu gongdini. Men hvar skal samfelagið leggja dentin? Skulu vit hava fleiri útbúgvingar, soleiðis at fólk ikki rýma av landinum? Er yvirhøvur nokk av størvum til tey, ið útbúgva seg? Og eru mentanartilboðini nóg áhugaverd í mun til tilboðini í stórbýunum á meginlandinum? Ella er talan um eina gongd, vit í veruleikanum hava lítla og onga ávirkan á? Pessimistiskar røddir siga, at Føroyar helst ongantið fara at standa seg í kappingini um gløggu heilarnar, ið leita sær úr Føroyum í lestrarørindum.

Hesin samanhangur er greiður: minkar arbeiðsloysi, økist tilflytingin til Føroya. Sambært einari greining, sum Kári Petersen hevur gjørt, hevur hetta verið gongdin í nógv ár. Í roynd og veru er fráflytingin ikki stóri trupuleikin, men vantandi tilflytingin, vísir hann á. Fráflytingin úr Føroyum hevur verið støðug yvir fleiri ár, og hevur síðani 2004 ligið um 1600 fólk, og tað er serliga yngra ættarliðið ið leitar sær út í heim í lestrarørindum. Men samstundis er tilflytingin nógv meiri óstøðug enn tølini fyri fráflyting, og er nógv tengd at arbeiðsmøguleikunum. Loysnin er tí bæði einföld og torfør samstundis: Nógv fleiri størv skulu til.

Nýggjar vinnur hava torført við veruliga at fáa fótafestið. Eitt frælst, men væl regulera vinnulív, vísir Jóannes Jacobsen á.

Avtøka av serskipanum og verulig kapping á økinum, høvdu elvt til, at vit finga færri skip, men samstundis størri yvirskot í fiskivinnuni. Yvirskotið kundi síðani verið brúkt til at gjørt iløgur í nýggjar vinnur, við nýggjum arbeiðsplássum heldur Kári Petersen. Hann heldur ikki, at hetta vildi elvt til arbeiðsloysi í fiskivinnuni, tí talan er um eina rættuliga mobila arbeiðsmegi, ið hevur starvsmøguleikar kring allan heim. Ein fyrimynd er Thor í Hósvík. Teir hava gjørt stórar iløgur, og hava ment seg

» **Í dag er samfelagið, fýrakantað sagt – innrættað til konservativar fiskimenn á bygd**

JÓANNES JACOBSEN, BÚSKAPARFRØÐINGUR

Men niðanfyri fáa vit nøkur boð frá Jóannes Jacobsen, granskara á Copenhagen Business School, og Kára Petersen, búskaparfrøðingi í Landsbankanum, ið kunnu birta undir víðari kjak um fólkvøkstur. Teir báðir hava sýnt demografisku viðurskiftunum í Føroyum stóran áhuga.

Størv skapa tilflyting

Ein týðandi spurningur, ið ikki hevur fingið størvegis rúmd í almenna kjakinum um fólkaminkingina, er spurningurin um arbeiðsskapan. Eitt stabilt livibreyð er fyrsta fortreyt fyri, at útisetar velja at koma aftur.

Men hvussu skapa vit fleiri størv? Bæði Kári Petersen og Jóannes Jacobsen eru samdir um, at broytingin byrjar við eini vinnupolitiskari umskipan av fiskivinnuni.

Fiskivinnan skal effektiviserast

Í roynd og veru fer ein nátúrlig menning fram í løtuni, har alsamt fleiri størv til høgt útbúgvin vaksa fram í tænastuvinnuni; ein menning ið kundi drigið fleiri væl útbúgvin heimaftur. Men serviðferðin fiskivinnan fær frá politisku skipanini, við serligum skattalættum og verju ímóti kapping, tarnar ferðini á hesi menning.

langt útum landoddarnar. Úrslitið er, at føroyingar, ið arbeiða fyri Thor, hava fingið ein arbeiðsmarknað um allan heim. Men spurningurin er, um effektivisering av fiskivinnuni, í sjálvum sær, elvir til fleiri størv her á landi? Ein vandi kundi verið, at nýggju iløgurnar fara til effektivari maskinur og ikki størv. Kári Petersen heldur tí, at tað almenna skal vera ein aktivur viðspælari, og eggja til íverksetan.

Uppfinna okkum til fólkvøkstur

Sambært Kára Petersen, kundi ein leistur verið, at peningur av seldum veiðiloyvum

fór í framtaksgrunnar, ið hava sum skyldu, at seta pening í uppfinningar og íverksetan, og greitt hava stóran vinning sum endamál. Hetta vildi uppá sikt stimbra arbeiðsskapan og tilflyting. Ein fyrimynd á hesum økinum, er sam-

bært honum, Ísrael. Landið hevur sett nógvan pening í framtaksgrunnar, ið hava verið við til at sett eina ørgrynna av uppfinningum og avleiddum arbeiðsplássum í gongd. Í Føroyum er sannlíkt, at fleiri upplagdar uppfinningar eru at

finna innan fiskivinnuna, sum loysnir uppá ítøkiligar trupulleikar, ið tey sum arbeiða innan vinnuna kunnu fáa eyga á.

Men framtaksgrunnarnir skulu virka á marknaðargrundarlagi og ikki vera politiskt stýrdir – Vit hava